

Preek van zondag 30 september 2012 n.a.v. Numeri 11: 24 t/m 29 en Marcus 9: 38 t/m 50.

Krasse termen bezigt Jezus in de lezing van vandaag. Hand, voet, oog – alles moet goed ingezet worden voor zijn Koninkrijk. Het luistert nauw, aan half werk hebben we niets. Dan kun je maar beter... en dan volgen er huiveringwekkende dreigementen met een molensteen, afgehakte ledematen en onblusbaar vuur. Had de kerk dan in vroeger tijden toch gelijk toen er nog hel en verdoemenis geprekt werd en herinnert u zich nog die prent met die twee wegen, de brede en de smalle, die in menig orthodox gezin te vinden was? Voordeel van die tijd was wel dat je tenminste wist waar je aan toe was, de grenzen waren duidelijk gemarkeerd, dat is tegenwoordig weleens anders. En gelukkig maar, ben ik zelf geneigd te zeggen, al zal niet iedereen dat met mij eens zijn.

Ook Jezus' discipelen zagen meer in die smalle dan in die brede weg, waarop het naar hun idee veel te vol was. Stel je voor zeg, wat ze nou weer meegemaakt hadden! Iemand die beweerde in Jezus' naam te handelen, terwijl hij niet eens officieel bij hen hoorde, het moest toch niet gekker worden, natuurlijk hadden ze hem dat meteen verboden. En dan te bedenken dat die discipelen zelf nou echt niet bepaald uitblonken in het praktizeren van wat de meester hen leerde. Zo hadden ze net nog lopen ruziën over de vraag wie van hen de meeste zou zijn in het Koninkrijk – merkwaardig dat ze dan nu opeens zo opvallend eensgezind zijn als het erom gaat iemand van buitenaf de wacht aan te zeggen. Wat een monopolie eigenen zij zichzelf zo toe: wij weten hoe het moet, wij bepalen wie erbij hoort en wie niet, wij moeten ervoor zorgen dat Jezus' naam van vreemde smetten vrij blijft. Alsof die in hun handen, in hun mond, daarvan gevrijwaard zou zijn...

Zo bezien klinkt dat antwoord van Jezus dan eigenlijk heel bevrijdend en uitnodigend: nou en, rustig laten gaan! Wie niet tegen ons is, die is voor ons. Alsjeblieft niet van dat benauwde, liever één van buitenaf die met een beroep op mij iets goeds doet, dan een hele schare zogenaamd toegewijde leerlingen die aan het bekvechten zijn over wie de baas is in mijn Koninkrijk en wie het zuiverst in de leer is. Deze terechtwijzing van Jezus doet denken aan die verzuchting van Mozes: 'Profeteerde iedereen maar!' Ook hier spoorde de praktijk van een tweetal buitenstaanders niet met het verwachtingspatroon van de insiders. Gods Geest mag dan waaien waarheen zij wil, er zijn er altijd die het beter weten en die die wind de juiste richting willen wijzen. Vooral niet daarheen hoor, die zien we niet zo vaak in de kerk, en daar ook maar niet naartoe, want die houdt er van die vreemde ideeën op na. Terwijl Mozes en Jezus juist zeggen: toe maar, laat maar waaien, die Geest, hoe meer hoe liever en des te beter als dat ook eens gebeurt op plaatsen waar je het helemaal niet verwacht.

Maar waarom dan opeens die barse uitval, met die ijzingwekkende apocalyptische beelden, die overigens rechtstreeks bij Jesaja vandaan komen? Jesaja riep op die manier het volk op tot waakzaamheid met het oog op het einde der tijden. En Jezus doet het met het oog op zijn eigen einde. Hij spreekt die woorden immers als hij met zijn discipelen onderweg is naar Jeruzalem om daar het paasfeest te vieren. Zijn laatste paasfeest zal worden, zo voorvoelt hij. Lijden en dood staan hem te wachten, maar hij maakt zich vooral zorgen om zijn leerlingen. Hoe zal het hun vergaan, die kruiwagen vol springende kikkers, die nu al ruziënd over straat rollen? Hij vreest het ergste voor hen en Marcus en zijn tijdgenoten weten inmiddels wat dat inhoudt. Het gaan van de weg van Jezus vraagt offers, maar je kunt ook zelf ten offer vallen, bezwijken voor de verleidingen van de mammon. Door niet daarvoor te bezwijken, kwam Jezus op Golgotha terecht, maar er is nog zo'n onheilspellend oord net buiten Jeruzalem: de Gehenna, een plaats, waar ooit dag en nacht mensenoffers gebracht werden aan nooit te

verzadigen goden. En ook al was dat lang voor Jezus' tijd, de angst voor die plaats leefde nog steeds in het collectieve geheugen van het volk. O wee, als je daar terecht kwam!

Golgotha of Gehenna, het is geen van beide een aanlokkelijk vooruitzicht, maar Jezus is er ook niet voor in de stemming om de dingen mooier voor te stellen dan ze zijn. De dreiging die er in de lucht hangt knijpt hem de keel dicht, en dan ook nog dat gezeur over rangen en standen, over wie er wel en wie er niet bij hoort. Ach, ze zijn niet wijzer! Straks, als het erop aankomt, straks zullen ze allemaal zeggen dat ze niet bij hem horen. Hebben ze eigenlijk wel welbewust voor hem gekozen, zijn ze wel zo zeker van hun zaak? Nou, laten ze dan maar uitkijken dat ze met hun ogen, handen en voeten de juiste weg in de gaten houden. Wie onbewust voor hem kiest zou weleens beter af kunnen zijn. Die gaat intuïtief al de goede kant uit en zal geen last hebben van kramp onderweg, niet verteerd worden door de ambitie om de beste en de grootste te zijn.

Geeft Jezus zijn discipelen zo een lesje in bescheidenheid of neemt hij hen tegen zichzelf in bescherming? Wil hij hen laten zien dat de weg die zij gekozen hebben hoe dan ook een riskante weg is en dat het zaak is om op die weg je ogen goed de kost te geven, met je handen te doen wat goed is en recht en met je voeten niet op dwaalwegen te geraken. Een *feel good* gevoel hoort daar beslist niet bij, het is maar dat je het weet! Het is sowieso niet goed om op die weg teveel met jezelf bezig te zijn, dat leidt alleen maar af, je wordt er zeurderig en klagerig van. Hè, kijk die eens, die hoort toch niet eens bij ons? Kan best zo zijn, maar wie niet tegen ons is, die is voor ons. Wees daar blij om, trek je daaraan op in plaats van te gaan zitten zeveren. Kijk eens wat verder dan het eigen kleine kringetje, wees ruimhartig, gooi de ramen en de deuren open, en zie hoe er ook ergens anders in mijn naam goede dingen gebeuren. Echt niet alleen bij mensen van jullie soort, van jullie richting, van jullie kerk.

Nogmaals: de weg is moeilijk, riskant, linksom of rechtsom. Dat horen we Jezus vanochtend in krasse bewoordingen zeggen, maar hij vraagt ons ook om dat vooral *ruim* te bekijken. Geen hokjesgeest, zo van: al wie met ons mee wil gaan, die moet onze manieren verstaan. Niets daarvan, wat een ander doet is zijn of haar zaak, jij kunt alleen maar voor jezelf spreken en je zou je weleens af kunnen vragen: sta ik werkelijk wel aan Jezus' kant, doe ik niet te veel waar hij zich voor zou schamen? Ben ik wel een zout dat alles doortrekt en smaak geeft en dat zuiverend werkt? Ben ik wel een laaiend vuur? Niet zo'n walmend vuur uit de Gehenna, dat alles verzencht en vernietigt, maar een bezielende warmtebron, een vuur, aangestoken door de Geest die schept en herschept en waait waarheen zij wil. Als dat zo is, dan ga je de goede kant op. Open, zout en vurig – met ogen, handen en voeten die je vanzelf zullen leiden op de weg van de vrede, de weg van het Leven. En wie weet wie er allemaal met je meelopen op die weg, het zou je nog weleens kunnen verbazen!